

10 mediálních zpráv roku 2024 aneb Novoroční speciál Seznam se s médii

8.1.2025 - Barbora Sedláčková | Seznam.cz

Než naplno propukne nový rok, pojďme si společně projít nejzásadnější okamžiky toho uplynulého ve speciálním novoročním vydání newsletteru Seznam se s médii. Olympiáda, povodně, vládní krize a americké volby - to všechno jste už jistě četli jinde. Nás ovšem zajímá svět médií, který byl neméně turbulentní. Kterých deset událostí si vysloužilo místo v našem přehledu?

Newsletter Seznam se s médii provede začátečníky i pokročilé těmi nejdůležitějšími zprávami i mediálními trendy. Sledujte jej tady na blogu Seznamu nebo se registrujte k odběru a dostávejte novinky jednou měsíčně do e-mailu.

Odebírejte newsletter Seznam se s médii

Na hlavní zprávě uplynulého roku se shodují komentátoři napříč médii: přichází éra influencerů. Lidé se odklánějí od klasického zpravodajství a namísto něj čerpají informace od nezávislých tvůrců. Ty často spojuje jedna věc - jsou to silné a zábavné osobnosti, zprávy pro své sledující vytřídí a nabídnou rovnou i s hotovým názorem, to vše ale často na úkor objektivitu a novinářských zásad. Aktuální dění je pro ně navíc jen jedním z mnoha témat a politiku tak prokládají glosami třeba o posilování. Styl těchto tvůrců koneckonců začali využívat i samotní politici v čele s Andrejem Babišem a Robertem Ficem, kteří na sítích vydávají dlouhá videa, v nichž zábavně komentují politické kauzy nebo třeba to, jak si žehlí košile. Právě influenceri údajně nejvíc zamíchali kartami v loňských amerických volbách a říká se, že Donaldu Trumpovi vyhrál volby nejvlivnější americký podcaster Joe Rogan.

Čtěte více: Pod čarou: Jak se stát americkým prezidentem (Seznam Zprávy)

2. Zrušené volby v Rumunsku

Proč se na druhé místo v našem přehledu dostalo zrovna Rumunsko? Právě tam v prosinci proběhly prezidentské volby, jejichž výsledek byl však obratem zrušen s odkazem na vliv Ruska. Celý příběh lze snadno vyložit ve stylu: „Nelíbil se jim vítěz, a tak celé volby zrušili,“ jak tvrdil například slovenský premiér Robert Fico. Volby však ve skutečnosti zrušil ústavní soud v souvislosti s dokumenty zpravodajských služeb, které podezření na vliv zahraničního aktéra dokládají. Nás celý případ zajímá nejen kvůli letošním parlamentním volbám, o které může mít Rusko také velký zájem, ale především z mediálního pohledu - ruské zásahy totiž v Rumunsku měly probíhat konkrétně na TikToku. Že by právě tato síť dokázala zvrátit výsledek voleb, může znít překvapivě, videa na TikToku, YouTube a Instagramu se však postupně stávají primárním zdrojem pro zpravodajství a jejich vzestup je označován za další z nejvýznamnějších trendů roku 2024.

Čtěte více: Všimnul by si v Česku někdo, že Rusové přes TikTok ovlivňují volby? (Respekt)

3. Dva roky s ChatGPT

Na konci roku jsme oslavili dva roky od nástupu ChatGPT, prvního chatbota, který zpřístupnil umělou inteligenci široké veřejnosti. Její rozvoj doprovází nedůvěra, kritika k jejím výsledkům a

obavy z manipulace zpráv a deepfakes – podle posledního průzkumu agentury Ipsos jsou Češi významně skeptičtější, než je světový průměr. Umělou inteligenci nicméně využívají tři čtvrtiny z nich a téměř polovina věří, že jim usnadňuje život. Práci usnadňuje i novinářům, kterým pomáhá s překlady nebo brainstormingem – média i čtenáři však stále trvají na tom, aby výsledek zpracovávali lidé. Zároveň média bojují s tím, že chatboti využívají jejich obsah a pak jej čtenářům nabízejí na vlastních stránkách – New York Times i Vogue tak například zakázaly ChatGPT využívat jejich obsah, protože pak čtenáři ztrácejí důvod média číst. Stejně tak umělou inteligenci využívají i vyhledávače – na Seznamu či na Googlu odpověď na svou otázku už často nemusíte hledat v jednotlivých odkazech, ale najdete ji stručně shrnutou přímo nad výsledky hledání. Návštěvníkům tak AI usnadní život, médiím ale klesá návštěvnost.

Čtěte více: Umělá inteligence už pronikla do většiny médií (Médiář)

4. Konec Lidových novin

Na konci loňského léta skončily Lidové noviny. Jejich konec doprovázela velká nostalgie a vzpomínky na dobu, kdy deník společně s MF Dnes určoval českou mediální debatu, vychovával všechny nejlepší české novináře a novinářky, dokázal sesadit ministry a vycházel v půlmilionovém nákladu. Tato doba už je však rozhodně a kompletně pryč – loni skončily také tištěné e15 a 5plus2, vydavatelé počítají, nakolik je vydávání tištěných novin udržitelné a o přežití bojuje i mnoho online zpravodajských webů. Jiná tradiční média si nicméně zájem svého publika dokážou stále udržet – sledovanost televizních stanic i poslechovost rádií stále stoupají. Oba žebříčky pak vedou veřejnoprávní média, ke kterým se dostaneme hned v následujícím bodu.

Čtěte více: Sbohem, Lidové noviny. Tohle jste si nezasloužily (Seznam Zprávy)

5. Boj o veřejnoprávní média

Nejdelší a nejvýraznější mediální debata se loni rozhodně vedla nad Českou televizí a Českým rozhlasem – respektive o tom, jestli se mají po sedmnácti letech zvednout koncesionářské poplatky, z nichž tato veřejnoprávní média žijí. Takzvanou velkou mediální novelu představila vládní koalice v dubnu a plánovala ji schválit tak, aby již od tohoto ledna mohly ČT a ČRo hospodařit s navýšeným rozpočtem. Proti navýšení však rozjela protestní kampaň nejen soukromá rádia a televize, pro které jsou veřejnoprávní média konkurentem, ale postupně také někteří z vlivných podcasterů. Rozbuškou byla podcastová série o intimě Stast novinařky Lindy Bartošové, která je dlouhodobě řadě lidí trnem v oku – následně se však otevřela široká vyostřená debata nejen o zvyšování poplatků, ale i o tom, k čemu vlastně veřejnoprávní média mají sloužit. Hádky na sociálních sítích se postupně promítly i do legislativního procesu, schvalování novely nabralo zpoždění, veřejnoprávní média pracují na krizových plánech a momentálně se čeká na lednové závěrečné čtení.

Čtěte více: Stast Lindy Bartošové ukazuje, jaká debata nám chybí (Seznam Zprávy)

6. Hra o Seznam Zprávy

V krasojízdě po českých mediálních dramatických momentech pokračujeme Seznam Zprávami. Rok 2024 byl pro Seznam.cz turbulentní, provázely jej náhlé odchody šéfredaktorů i nejasné výroky majitele. Listopadové zjištění redaktorů Respektu a Page Not Found na vše vrhlo nové světlo. Podle nich se spojil šéfredaktor Seznam Zpráv Jakub Unger se zbrojařem Michalem Strnadem a společně vyhrožovali majiteli Seznamu vymyšlenou historkou o tom, že antimonopolní úřad chce likvidačními pokutami společnost zničit. Cílem jejich hry měl být prodej Seznam Zpráv právě Michalu Strnadovi – prodej druhého nejčtenějšího webu miliardáři s vazbami na Miloše Zemana by zamíchal českým

mediálním trhem, celá kauza je navíc napínavým pohledem do zákulisí české podnikatelské scény. Abychom se vrátili k Seznam Zprávám, minulý týden se jejich šéfredaktorem stal respektovaný novinář Robert Čásenský, jehož příchodem se náročné období, doufejme, definitivně uzavřelo.

Čtěte více: Špinavá hra o Lukačovičův Seznam (Page Not Found)

7. Legislativní výzvy

Nové mediální trendy přicházejí čím dál rychleji a čtenáři, politici i vydavatelé s nimi jen těžko drží krok. Ještě více pozadu jsou však zákonodárci. Evropská unie postupně vytváří legislativu, která by ošetřovala dění na internetu, Češi si však při její adaptaci občas počínají jako slon v porcelánu. Loni vyvolal největší rozruch nápad Rady pro rozhlasové a televizní vysílání registrovat všechny influencery, kteří tvoří videa pro zisk – snaží se tak dohnat třicet let chybějící regulaci online dění. Proti nařízení se ohradil ministr kultury Martin Baxa a obratem vznikla také Asociace digitálních tvůrců, výsledek je však stále otevřený.

Čtěte více: Radní na steroidech. Evidence youtuberů je ostudou politiků (Seznam Zprávy)

8. Platit či neplatit

Úvahy médií o tom, jak uživit svou produkci, jsou stále naléhavější. Téměř všechna česká soukromá média včetně mnoha podcastů jsou již za paywallem, za online obsah však průměrně platí méně než pětina populace. Stále navíc narůstá konkurence placených podcastů nebo streamovacích platform. K většině kvalitních analýz, kontextu a komentářů se tak dostane jen minimum lidí, zbylí čtenáři jsou odkázáni na titulky, přebírané zpravodajství od influencerů nebo informace, které jim doporučí algoritmus na sociálních sítích. Zdarma zůstává Aktuálně nebo média Seznamu. V tomto kontextu tím spíše dává smysl existence veřejnoprávních médií, která svůj obsah nabízejí zdarma. Média, která nejsou za paywallem, se své fungování snaží financovat cílenou reklamou, což však může narážet na evropské regulace na ochranu dat. Všechny největší mediální domy v loňském roce pro čtenáře zavedly možnost si zaplatit přístup bez cílené reklamy. I tato varianta však úřadům vadí, v příštím roce se tedy ukáže, jakým způsobem bude vlastně možné online zpravodajství vůbec uživit.

Čtěte více: Konec vanilkových novinářů v Čechách (Page Not Found)

9. Zprávy vycházejí z módy

Loni se dál potvrzovala teze, kterou všichni tak trochu tušíme – že mnoho lidí už o zprávy nemá tolik zájem. Téměř čtyřicet procent čtenářů se snaží zpravodajství vyhybat, což ještě podporují konflikty na Ukrajině a v Palestině, o nichž lidé už nechtějí číst. S tím souvisí i opatrné úvahy o tom, zdali se média až příliš nesoustředí na rychlé aktuální zpravodajství. Reuters Institute ve svém každoročním mediálním přehledu naznačuje, že by čtenáři namísto nekončícího proudu novinek možná potřebovali spíše širší kontext, více různých úhlů pohledu a také trochu více optimistických zpráv.

Čtěte více: Overview and key findings of the 2024 Digital News Report (Reuters Institute)

10. Trump + Musk = VSL

V Americe vyhrál prezidentské volby Donald Trump a do své nové vlády dosadil nejbohatšího muže planety Elona Muska, který mu na kampaň přispěl stovky milionů dolarů. Proč nás to tu má zajímat? Muskovi totiž zároveň patří sociální síť X, dříve Twitter. A zatímco Facebook nebo Instagram politický obsah upozadují, právě X na politické výměny názorů cílí. Nejen že v těchto debatách ovšem

pomocí svých algoritmů posiluje kontroverzní a radikální názory, navíc cíleně podporuje pravicové názory – Musk koneckonců svou sociální síť přímo využíval na podporu Trumpa. Když k tomu doplníme, že peníze na koupi Twitteru získal i od ruských oligarchů a že si pravidelně telefonuje s Putinem, skládá se nám z toho velmi znepokojivý obrázek. Možná namítnete, že X je spíš menší síť a jeho vliv a algoritmy by nás tedy teoreticky nemusely tolik zajímat. Velkou část z jeho uživatelů však tvoří politici a novináři – tedy lidé, kteří určují veřejnou debatu a rozhodnou i o tom, jak dopadnou letošní volby.

Čtěte více: Jak Musk rozbil Twitter a pomohl Trumpovi zvítězit (Led By Monkeys, česky Evropa Neasi)

Vítej, roku 2025

Jak je vidět, česká i světová média mají za sebou bouřlivý rok. Jaký bude ten další? Která další sociální síť ovládne internet? Přežijí veřejnoprávní média? Co všechno se naučí umělá inteligence? Jak média zasáhnou do českých voleb? Přinejmenším na tu poslední otázku chceme hledat odpověď celý následující půlrok v našem dalším seriálu – zůstaňte tedy s námi. Zatím vám přejeme krásný začátek roku 2025 a těšíme se zase v únoru!

Čtěte více:

- Média 2024: Nové televize, boj o poplatky i zániky prvních deníků (Mediaguru)
- Digital News Report 2024 (Reuters Institute)
- Year in Review: Top Media Stories of 2024 (CNN)
- The new rules of media (One Thing Newsletter)

<https://blog.seznam.cz/2025/01/10-medialnich-zprav-roku-2024-aneb-novorocni-special-seznam-se-s-medii>